

Grønlands fremtid: Drøm eller mareridt

Af Aqqaluk Lyngé, præsident i ICC og Gitte Seeberg,
generalsekretær for WWF Verdensnaturfonden.
Bragt i Berlingske 5. marts 2013

Det grønlandske samfund er tvunget til på kort tid at lægge sin økonomi afgørende om, og her står drømmen om et mineraleventyr helt centralt. Men hvordan undgår vi, at drømmen bliver et mareridt? Vi har opstillet her en stribe forslag.

Der er et stykke vej endnu, før vi kan være sikre på at undgå, at drømmen om et mineraleventyr går hen og bliver et mareridt for det grønlandske samfund. Det er måske nok naturligt, når et samfund på kort tid er tvunget til at lægge sin økonomi om. For det er Grønland i dag. Fiskeriet, som næsten er alene om at skaffe eksportindtægter til landet, er under pres og fremtiden er usikker trods bestræbelser på at sikre bæredygtighed. Bloktilskuddet fra Danmark er fastfrosset som konsekvens af selvstyreaftalen, mens udgifterne til blandt andet ældreomsorg bliver større og større.

Dette betyder, at der så hurtigt som muligt er behov for nye indtægter. Og hvad end vi vil det eller ej, kan mineraludvindingen synes at være den eneste mulige vej til nye indtægter. Men hvordan undgår vi så, at drømmen bliver til et mareridt? Hvordan sikrer vi en bæredygtig fremtid for Grønland? Hvordan sikrer vi, at grønlandske virksomheder og befolkningen får andel i det nye eventyr?

Svaret er kompliceret, men vi har i inuitorganisationen ICC og miljøorganisationen WWF Verdensnaturfonden arbejdet sammen om det på tværs af Rigsfællesskabet gennem det seneste år. Vi har opstillet en stribe forslag, som vi mener, politikerne bør lytte til og som sikrer, at Grønland med åbne øjne og den størst mulige indsigt, går sin fremtid i møde.

Aqqaluk Lyngé og Gitte Seeberg. (Foto: WWF Verdensnaturfonden)

Lad os dog først slå en ting fast: ICC og WWF Verdensnaturfonden er på ingen måde imod industriel udvikling af Grønland, men vi er imod minedrift, der i unødvendig grad ændrer på kulturen, naturen og landet omkring sig.

Det er klart, at ethvert mineprojekt i Grønland vil have en eller anden form for påvirkning på det omkringliggende samfund og miljø, og hvis tusindvis af udefrakommende arbejdere skal stå for etableringen af en given mine, vil det også ændre både kultur og befolkningssammensætning i Grønland – i hvert fald i en periode.

Derfor er det vigtigste, og det kan måske synes indlysende, at man – og her tænker vi ikke kun på beslutningstagerne, men hele befolkningen – kender konsekvenserne af et givent projekt både helt ned i detaljen både på kort og på lang sigt, inden det påbegyndes. Vil minen påvirke inuits traditionelle brug af landet fx jagten? Vil minen forurene den nærliggende ørredelv? Vil kemikalier eller tungmetaller blive optaget i fødekæden og ende i sælsuppen? Den slags skal der være helt styr på inden projekterne sættes i søen.

Der er især brug for at forbedre høringsprocesserne ved råstof- og mineralprojekter i Grønland. Ved projekter, der på den ene eller anden måde kan have effekt på hele landet, bør der afholdes høringer i samtlige af Grønlands fire storkommuner – i nord og syd, øst og vest.

Det bør ikke kun være den grønlandske regering, Naalakkersuisut, og dens højtplacerede embedsmænd, men hele Inatsisartut, det grønlandske parlament, der bliver inddraget, når det kommer til beslutninger om udvinding af råstoffer. Der er behov for, at man her åbner sig over for folket og inddrager de mennesker, der vil blive påvirket af de store forandringer.

Der bør etableres en uvildig organisation, der gennemgår de ofte meget tekniske og svært forståelige strategiske miljøvurderinger og vurderinger af virkninger på miljø og samfund ved større industriprojekter. Det har man i inuit-områderne i Canada, hvor minedrift i årtier har været en del af virkeligheden. Det kunne medvirke til at understøtte borgernes forståelse og det øger de mindre, ressourcetsvage NGO'ers mulighed for at deltage i debatten, hvilket er tiltrængt.

Den arktiske og grønlandske natur er enestående, men også sårbar og i forandring. Biologer og videnskabsmænd har udpeget en række områder i Grønland, som er særlig vigtige for naturen og dyrelivet – såkaldte hot spots. I nogle områder er der overlap, således at områder, der er vigtige for dyrelivet, også ser ud til at huse potentialer for råstof- og mineraludnyttelse.

Man bør fra Grønlands side arbejde for at beskytte disse særligt vigtige områder, så den arktiske naturs mangfoldighed bevares. Vi støtter ikke minedrift, der kræver ophævelse af nultolerancen mod uran som biprodukt. Derfor er vi også umiddelbart mere positivt stemt over for mineprojektet i Kringlerne i Sydgrønland end i det nærliggende Kvanefjeld, fordi man netop her kan komme i gang med minedrift uden at gøre vold mod nultolerancen og sætte Rigsfællesskabet i en svær situation. De grønlandske politikere bør derfor fastholde nultolerancen efter det kommende valg 12. marts.

Verdens øjne hviler i disse år på Grønland. Der er mange, der har luftet interesse for at investere enorme beløb i den grønlandske undergrund. Senest har danske pensionskasser meldt sig på banen. Vi er glade for, at også danske investorer nu kommer på banen. Vi tror på, at det kan have en nyttig effekt, idet vi trods alt i Danmark har tradition for at tage miljøet alvorligt og mon ikke også der indenfor Rigsfællesskabet er en klarere forståelse for de udfordringer investeringer kan afføde.

For ICC og WWF er det afgørende, at den nye erhvervsudvikling kommer det grønlandske samfund, borgerne og virksomhederne til gavn og at det kan bidrage til at skabe en positiv samfundsudvikling i Grønland.

Minedrift i Grønland skal altså kun finde sted, hvis den grønlandske befolkning med åbne øjne og på oplyst og gennemdebatteret grundlag støtter op om beslutningen og det samtidig er sikret, at miljøet lider mindst mulig skade. Det er den opgave, vi alle som en del af Rigsfællesskabet har en interesse i, bliver løst på bedst mulig vis.

For det er både i grønlandsk og dansk interesse, at Grønland bliver økonomisk selv bærende. Men det er så sandelig også i både grønlandsk og dansk interesse, at udviklingen hen mod økonomisk selv bårighed sker, uden man gør vold mod det grønlandske samfund, det grønlandske folk og den grønlandske natur.

Vi har med stor glæde konstateret, at det vestgrønlandske rejefiskeri er blevet MSC-certificeret. Det trækker Grønland i den rigtige retning og spænder et sikkerhedsnet ud under fiskeriet, så det også i fremtiden vil bidrage til økonomien.

Her har fiskerisektoren selv taget initiativ med sigte på at fremtidssikre økonomien og miljøet. Det er et forbillede for de selskaber og de investorer, der nu står på Grønlands døtrin.